

Največji slovenski dnevnik v Združenih državah.
Volja za celo leto..... \$6.00
Za pol leta..... 3.00
Za New York celo leto.... 7.00
Za inozemstvo celo leto... 7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 290. — STEV. 280.

NEW YORK, MONDAY, NOVEMBER 29, 1920. — PONDELJEK, 29. NOVEMBRA, 1920.

VOLUME XVIII. — LETNIK XXVIII.

USODEPOLNI RAZVOJI V ANGLIJI.

RAZPOLOZENJE V ANGLIJI JE BOLJ RTPKO KOT PA JE BILO TEKOM SVETOVNE VOJNE. — LOYD GEORGE-A PODPIRA PARLAMENT. — ZNAČILEN ODGOVOR NA NESRAMNO VPRAŠANJE.

London, Anglija, 27. novembra. — Angleški dnevni in tedenski listi nudijo danes presenetljiv dokaz za dejstvo, da so dogodki na Irskem povzročili v Angliji trpkost in ogorčenost, kot je ni bilo opaziti niti tekom najbolj napetih trenutkov svetovne vojne.

Dočim vojujejo na Irskem četje angleške krone najbolj krvavo vojno, proti pristašem Sinn Fein organizacije, vsled katere trpi na stotine tisočev irskih žena veliko trpljenja, je vlada v Londonu zapletena v oster politični boj.

Politiko vlade glede Irske je odobrila velika večina članov poslanske zbornice angleškega parlamenta ter tudi večina gosposke zbornice ali zbornice lordov, a noben tujece bi ne opazil tega dejstva, razven če je dobil svoje informacije od velike manjšine angleškega časopisja.

V zadnjih par mesecih se je celi položaj Sinn Fein organizacije popolnoma izpremenil. Višek je prišel z umorom štirinajstih angleških armadnih častnikov v Dublinu tekem pretekle nedelje in z večinkovitimi pogrebnimi cerimonijami, ki so se vršile večraj v Londonu.

Na Irskem imenujejo Croke Park streljanje tekem pretekle nedelje, kjer je bilo šestdeset ljudi ubitih, ko so vojaki streljali na množico, ki je prisostvovala nogometni tekmi, njih lastni irski Amritsar. (V Amritsaru v Indiji so namreč Angleži vprizorili veliko prelivanje krvi, ker so hoteli domačini vprizoriti majhno ustajo proti angleškemu tiranstvu.)

Na objavo Sir Hamar Greenwooda v parlamentu, da je to vprašanje, kdo je za Irsko in cesarstvo in kdo je za morilce, je ravnokar odgovoril velik sestanek liberalcev, ki je sprejel resolucijo, v kateri se glasi:

— Bolj nesramen kos bahaštva ni še nikdar prišel iz ust kakega ministra, vsajkolikor se spominjamo mi.

A. F. of L. ODLUČNO PROTI IZSELJENCEM.

Nazadnjačka American Federation of Labor sratra priseljeniško zakonodajo za skrajno potrebna.

Washington, D. C. 27. novembra.

Priseljeniška zakonodaja je najvažnejši problem, s kateri se bo moralo pečati bližajoče se zasedanje zveznega kongresa, — po njej zakonodajnega komiteja Ameriške delavske federacije. V posebnem poročilu, ki je izšlo v zadnji izdaji glasila te organizacije, se zavzema ta komitej za poostrenje priseljeniških postav ter jim daje prednost pred drugimi problemi, kojih rešitev je nujno potrebna.

— Vspričo dveh milijonov brezdelnih ter tisočev in tisočev, ki prihajajo v Združene države, — se glasi v tem poročilu, — so nevarnosti za Ameriko tako resne in velike, da so glede bodočnosti prestrašeni celo sovražniki delavskega gibanja v Ameriki.

— Absolutno je potrebno za vsako narodno in mednarodno unijo, za vsako mestno in občinsko zastopstvo v Ameriki, da zahteva od kongresa zavarovanje ameriškega dela in ameriške javnosti vsprično ogroženja, k ipreti od strani ameriškega priseljenstva. Nobeno drugo vprašanje ni za delavce toliko bistvenega pomena kot to.

COLBY NI ŠE ODPOTOVAL.

Washington, D. C. 27. nov. — Državni tajnik Colby, ki je nameraval jutri odpotovati v Južno Ameriko, kjer hoče vrniti oficijelne obiske vlad Braziliije in Urugvaya ter posetiti republiko Argentino, ne ba odpotoval pred tokom ali sredo, kot se je glasilo danes v državnem departmentu. Kot vrok se je navedlo številne pisme, s katerimi je department laje preobložen.

PREDNO SE ODLOČITE

za svojo družino sorodnika ali prijatelja naročiti vozni listek, ali poslati denar v domovino, da si ga potnik sam kupi, pišite najprevo za tozadnja pojasnila na znano in zanesljivo tvrdo

FRANK SAKSER, 62 Cortlandt St., New York, N. Y.

VTIHOTAPLANJE JAPONCEV.

Tokio, Japonska, 27. novembra. List Jamato Šimbu je danes objavil, da je policija razkrila neko agencuro, ki se je pečala s tajnim utihotaljanjem Japoncev v Združene drave. To je bilo proti dogovoru, katerega je sklenila Japonska z Združenimi državami.

Zastopniki agencure so priznali, da so poslovali v zvezi z nižjimi častniki in drugimi uslužbenci parobrodskih družb in da so na ta način spravili v Ameriko veliko številu ljudi, ki so morali plačati za potovanje po 1800 japonskih jenov ter bili preoblečeni kot člani posadke dotičnega parnika.

ZDRAVSTVENO STANJE BIVŠE NEMŠKE CESARICE.

Dorn, Holandska, 28. nov. — Zdravstveno stanje bivše nemške cesarice Avguste Viktorije se je obrnilo na slabše. Bati se je najljubšega.

SLOVENSKO AMERIŠKI KOLEDAR

V dobrih dveh tednih izide "Slovensko-Ameriški Koledar za leto 1921". Cena ista kot lansko leto. Glede vsebine in zanimivih slik bo ta izdaja presegla vse dosedanje. Politiko smo v tem Koledarju popolnoma opustili. Ljudje so informirani o političnih vprašanjih iz dnevnega časopisja. Pri čitanju teh sestavkov se bo počal čitatelj v duhu med slovenske divjega zapada, spremljal bo slavne detektive pri razreševanju najbolj zapletenih kriminalnih vprašanj ter stopal z znanstveniki po raznih nepreiskanih deželah ter se žnjimi vred čutil naravnim pojavom.

Čitateljem tudi naznanjamo, da lo imel v tem Koledarju svoj posebni oddelek stari znanec Peter Zgaga. Da on kremenito pove, kar pove, je vsakemu znano.

Precejšen del je posvečen tudi zdravstvu, domu in gospodarstvu. Kdor ga hoče prej imeti, ga mora prej naročiti. Tiskali ga bomo le omejeno število. Torej hitro na delo, da ne boste brez Koledarja.

Naročila sprejema že sedaj:

Slovenic Publishing Company, 62 Cortlandt St., New York, N. Y.

FRIZOR IZ IRSKEGA MESTA.

NIKAKE ZAROTE NI V NEMČIJI

Ministrski predsednik izjavlja, da je Einwohnerwehr organizacija vseh političnih strank.

Berlin, Nemčija, 27. novembra. Poročila, da se je oživotvorilo na Bavarskem organizacije, kojih namen je nanovo ustanoviti monarhijo ter uveljaviti nadvlado Bavarske nad ostalo Nemčijo, je diskreditiral danes bavarski ministrski predsednik von Kahr.

— Govorilo se je marsikaj, kar ni resnično, — je izjavil, — glede takozvane Einwohnerwehr na Bavarskem. Te govornice so stavile Pavarsko in Bavarec v napačno luč, tako v ostalih delih Nemčije kot v inozemstvu.

Zadnja poročila so javljala, da je bil takozvani Orgesch, katerega je baje ustanovil Eserich, ravnatelj bavarskega godbarskega departmanta in ki je dobil svoje ime od prvega zloga besede organizacija, jedro gibanja, s pomočjo katerega naj bi se zopet uvedlo na Bavarskem monarhični režim.

— V prvi vrsti moram izjaviti, ča Orgesch sploh ne obstaja na Bavarskem, — je rekel ministrski predsednik, — Eserich je načelnik Einwohnerwehr in vsled tega hočem omejiti razpravo na to organizacijo. Einwohnerwehr je organizacija, ki je silna ameriškim vigilantnim komitejem, katere se je ustanovilo preje v številnih ameriških občinah, ker so se slednje hotele zavarovati proti tolovajem, roparjem ter zločincem v splošnem.

— To je organizacija poštenih državljanov vseh političnih prepričan, ki hoče ohraniti red ter preprečiti ponovitve boljševiških izgrediv. Prisegla je, da bo zadušila vsako revolucionarno gibanje in naj prihaja od strani skrajnih radikalev ali od strani monarhistov in reakcionarjev.

— Koliko članov ima ta organizacija? — so ga vprašali.

— Nekako dvesto jisoč, — je odgovoril. — Državljeni so se splošno organizirali. Vsaka vas in vsaka poljedelska občina je izvolila svojega načelnika, ki nima v številnih slučajih nikake vojaške naobrazbe. To je neke vrste prostovoljna požarna bramba, ki je pripravljena nastopiti kadarkoli bi bil ogrožen javni red in mir.

Govornice, da ima ta organizacija svoj generalni štab, katerega vodijo Ludendorff in drugi odlični generali, je označil ministrski predsednik von Kahr kot naravnost bedaste in smešne.

— Einwohnerwehr, — je rekel naprej, — ni nikaka vojaška organizacija v navadnem pomenu besede, temveč le domača straža civilistov in prejšnjih vojakov. V organizaciji je dosti takih, ki so pod vojaško starostjo in ki so

NAČRTI ZAVEZNIKOV GLEDE GLASOVANJA

Zavezniki nameravajo preprečiti slehrno sleparijo pri glasovanju v Gornji Šleziji.

London, Anglija, 27. novembra. Min. predsednik Lloyd George iz Anglije in Leygues iz Francije sta po dolgem posvetovanju koteč o uravnala vprašanje ljudskega glasovanja v Gornji Šleziji in sicer na način, o katerem domnevata načelnika obeh vlad, da se bo preprečilo napore Nemčije, da ohrani zase to pravico. (S tem se hoče reči, da hočeta preprečiti pravilno in nepristransko glasovanje.)

Soglasno z načrtom obeh ministrskih predsednikov se bo vršilo glasovanje več dni in da bo treba uveljaviti status vsakega državljanu, ki bo volil.

Najprej bodo glasovali ljudje, o katerih bodo vedele komisije, da so živeli v dotičnih okrajih že skozi leta. Drugi, ki so živeli v provinci manj časa, bodo glasovali naslednji dan, dočim bodo oni, ki so se nastanili v provinci šele pred kratkim, glasovali tretjega dne. Če bo zadnja kategorija volilcev glasovala za Nemčijo ter s tem določila izid ljudskega glasovanja proti glasovanju resničnih prebivalcev province, bodo zavezniki najbrž izjavili, da je glasovanje neveljavno.

Vprašanje bližnjega iztoka je bilo preloženo na poznejši čas, dokler ne dospje italijanski minister za zunanje zadeve, grof Sforza. Razprave v tem oziru se bodo pričele v ponedeljek. Italija je bivprašanjih ter je bilo sklenjeno povabiti tudi prejunega grškega ministrskega predsednika, čeprav je v ulogi privatnega državljanu. Ministrska predsednika sta dala izraza upanju, da bosta v stanu priti do popolnega sporazuma na konferenci, ki se bo vršila v ponedeljek.

ŠEFANOVA KRONA ZA DANEŠKEGA PRINCA?

Kodanj, Danska, 24. novembra. Iz tukajšnjih madžarskih krogov prihaja poročilo, da bo v kratkem dospela iz Madžarske delegacija v Kodanj ter ponudila madžarski prestol princu Aksel iz Danske.

Princ je sin princea Valdemarja Danskega ter nečak angleške kraljice-udove Aleksandre.

nesposobni za dejansko vojaško službo.

Poročila, da je Ludendorff voditelj te organizacije, so najbrž rastala vsled dejstva, da je pristopil Ludendorff, ki živi v nekem predmestju Monakova, tamonjni krajevni organizaciji in da nosi puško na straži kot vsak drugi državljan in meščan, ki je pripravljen vzdržati red in mir proti prekušanjskim elementom.

BIVŠI KRONPRINC V VELIKIH STISKAH

Zastavil je svojo uro in dekoracije. — Živi od denarja, katerega mu pošilja žena.

Haag, Holandska, 27. nov. — Nemški tednik na Holandskem je objavil posameznosti glede finančnega stanja prejšnjega nemškega kronprincea Viljema, kojega ime se je omenjalo v zvezi s poročanimi tihotapstvi nemških prevoženj iz Nemčije na Holandsko.

Te vesti označuje list kot napačne ter pravi v nadaljnjem, da je prišel mož leta 1918 na Holandsko popolnoma obubožan in da je siceril zastaviti svojo uro, pristane in odkovanja, ki so bila opremljena z dragimi kameni. Neke banka muje na te drageenosti posodila pet tisoč holandskih goldinarjev.

Od tega najprej je živil prejšnji kronprinc od denarja, katerega mu je pošiljal oče in od denarja svoje žene, koje premoženje je bilo naženo v ruskih obligacijah, ki pa so sedaj brez vsake vrednosti.

Poročilo pravi o kronprincu, da je dobil priimek "puščavnika v Wieringen".

STROŠKI OKUPACIJE PALESTINE.

London, Anglija, 24. novembra. Vojni minister Winstor Spencer Churchill je dones sporočil angleški poslanski zbornici, da se cenil okupacijske stroške v Palestini za tekoče leto na 900.000 angleških funtov.

Minister je rekel, da je to dosti manj kot se je pričakovalo.

DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po čeli listri, na Goriškem in tudi na Notranjskem, po ozemlju, ki je zasedeno po italjanski armadi

Včas smo računali za pošilja tve italjanskih lir po sledečih cenah:

50 lir .... \$ 2.50
100 lir .... \$ 4.40
300 lir \$12.60
500 lir \$21.00
1000 lir \$40.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsake prej.

Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar dospje v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Postal Money Order, ali pa New York Bank Draft

Tvrdo Frank Sakser, 62 Cortlandt St., New York, N. Y.

ANGLEŽI IN SINN FEIN ARMADA.

ANGLEŽI NAMERAVAJO INTERNIRATI CELO SINN FEIN ARMADO. — GRIFFITHA SO ODVEDLI V JEČO. — PRVO TABORIŠČE ŽE PRIPRAVLJENO. — ANGL. VOJAKI V OKLOPNIH AVTOMOBILIH.

Dublin, Irska, 27. novembra. — Angleška vlada pripravlja številna internacijska taborišča in članstvo v irski republikanski armadi bo zadosten vzrok, soglasno z avtoritativno izjavo, za interniranje človeka. To pomenja, da bo cela republikanska irska armada internirana, razven v slučaju, da se bo položaj na Irskem v kratkem izboljšal.

Prvo izmed taborišč, ki bo pripravljeno, se nahaja v Bally-Kinlar, v okraju Down. Sprejelo bo lahko tisoč ječnikov. Slična internacijska taborišča se bo postavilo še v različnih drugih krajih po celi deželi.

Arthur Griffith, načelnik Sinn Fein organizacije ter E. J. Dugan, sinfajnski član parlamenta, sta bila odvedena v Mountjoy ječnišnico. Dosedaj ni bilo odločeno, če za bosta nahajala med onimi, katere se bo interniralo v prvem taborišču. Interniranje v tem taborišču bo baje pomenjalo "koncesijo", kajti doedaj se je take ječnike smatralo za navadne "zločince".

Nadaljni pogoni so bili vprizorjeni v Dublinu danes zjutraj in člani posameznih skupin vojakov so se vozili na določena mesta v hitrih avtomobilih, obdanih od jeklenih plošč. Natančno preiskanje vseh stanovanj v dolenjem delu mesta kaže, da se hoče vlada na vse mogoče načine zavarovati.

Nikake nogometne igre se ne bodo vršile tekem nedelje, kar je zadovoljivo znamenje, ker se je bilo bati ponovitve dogodkov pretekle nedelje. Oblasti izjavljajo, da so bile one nogometne igre le plašč, s katerim se je skušalo prikriti operacije morilne tolpe.

To pa je stvar, katero morajo angleške vojske oblasti šele dokazati, predno bo svet prepričan o njeni resničnosti.

VELIKI IZGREDI V LIVERPULJU.

Sinnfeinovci požigajo v Liverpoolu poslopja. — Ena oseba ubita, več oseb aretiranih.

Liverpulj, Anglija, 29. novembra. — V soboto ponoči so se vršili v Liverpoolu izgredi, katere so vprizorili Sinnfeinovci. V Liverpoolu ni bilo nič manj kot osemnajst požarov, a v Bootle, v bližnjem sosodnem kraju, devet.

Tekom izgrediv je bil ustreljen devetnajst-letni Daniel Ward. — Aretiranih je bilo četrto oseb. Dve nadaljni osebi, ki sta se vdeležili izgrediv, išče policija.

Več požarov, ki so jih povzročili Sinnfeinovci, je bilo poganeh, nekaterih pa niso mogli ognjega-sei sprostiti pod svojo kontrolo. — Največ so trpela poslopja na Jordan St., kjer so pomagali civilisti ognjegašem pri gašenju. V nekaterih slučajih so gorela poslopja celo noč.

Partalno streljanje se je pričelo tekem požara nekega poslopja na Palament St. Ward je opazil skupino mož v neki veži, ki so se sumljivo obnašali. Informiral je nekega policisto o teh sumljivih ljudeh, nakar jih je pričel policista izpraševati. Omenjeni sumljivi ljudje so pričeli takoj bežati, vendar se je policistom posrečilo priti enega od njih, ki je pa takoj zavihtel svojo težko palico ter udaril z njo policista po glavi. V istem trenutku pa se je obrnil

tudi tovariš osumljenega moža potegnul je revolver ter ustrelil na policista, katerega pa krogla ni zadela, pač pa poleg njega stojičega Warda, ki je na mestu umrl.

Človek, ki je ustrelil Warda, je pobegnil, a oni, ki je udaril policista, je bil aretiran. Tudi v Bootle okraju je padlo nekaj strelav, ki pa k sreči niso imeli fatalnih posledic.

Premislite dobro, komu boste vročili denar za poslati v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in slaraba, vsak skuša postaviti utro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agente in bankirji rastejo pcvosod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane za preke starim izkušnim in premožnim tvrdkam; kako bo pa malice oisknuženim začelnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljate se zadnji čas po novi svezi in na nov način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

Včas smo računali za pošiljate jugoslovanskih kros po sledečih cenah:

300 kron \$2.85
400 kron \$3.80
500 kron \$4.70
1.000 kron .... \$ 9.00
5.000 kron \$44.50
10.000 kron \$88.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsake prej. Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar dospje v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali pa New York Bank Draft

Tvrdo Frank Sakser, 62 Cortlandt St., New York, N. Y.

Japonski "sporazum" ne velja za vse Azijate.

Poroča Sidney Greenbie.

V nekem pismu na Henri Bergsona, datiranim z dne 13. junija 1907, je rekel pokojni profesor William James: — Zahvaljujem se lebesom, da sem živel do sedanjega časa, da mi bil priča rusko-japonski vojni ter videl v zgodovini in mislih, — Ne vem natančno, kaj je mislil profesor James s tem, njegovo čitanje tekočih dogodkov je bilo profetično. Brez dvoma je značila rasko-japonska vojna pričetek nove dobe za Azijo. To velja tudi za nas, kajti kmalu po končani vojni je postal ugled Japonske med narodi tako velik, da je Amerika sklenila dogovor, s katerim je prepustila Japonski odločitve, kdo naj bo ali kdo naj ne bo sposoben za pripust v Združene države.

Ker ni ta dogovor na noben način rešil problema, je California končno sprejela postavbo za strogo izključitev vseh azijskih narodov od lastništva zemlje v tej državi. Ta postavba zveni bolj drastično kot katerakoli postavba, tikajoča se posestovanja zemlje, vključno Avstralije, a je to le radi tega, ker je naperjena proti Japoncem, ki se že nahajajo tukaj mesto proti onim, ki hočejo priti semkaj. California zavzema proti vsevi vladi naslednje stališče: — Če se ne bo poslužili uspešnih sredstev proti priseljevanju Japoncev, homo ni napravili njih bivanje tukaj malo dobičkanosnim.

— Jaz nisem mnenja, da je to prav čudno postopanje, a ineljavna odredba, sprejeta pri zadnjih volitvah, ne pušča nikakega dvoma glede razpoloženja prebivalstva Californije.

Pocasnje penetracije Japoncev v Ameriko, si je napotila California do take zakonodaje, pa ni smatrali za izključno krajevno zadevo. Nasilno izvedenje nove postavbe bo povzročilo novo razdelbo tukajšnjega japonskega prebivalstva. V oktobru leta 1920 je napravil Orijent svoj prvi resniški skok preko Amerike. Lokalni list v Ithaca, N. Y. je prinesel poročilo o nekem Japoncu, ki je pripeljal s svojim Fordom dva voza pohištva in devet otrok naravnost iz Texasa. Utaboril se je ob obali jezera Cayuga za par tednov, dočim je pogajal za nakup petdesetih akrov. Rekel je, da se bo pečal z živinorjjo in vrtinarstvom, da bo poslal svoje otroke v šole in da se bo sam vpisal na poljedelski department Cornell vseučilišča. Ničesar se ni omenilo, kaj bo storila njegova žena.

S stališča californijskega zemljiškega položaja je mogoče to dobro znamenje odpoznati. Primerena razdelitev Japoncev, ki so sedaj v deželi, je nujno potrebna, da se prepreči ustvarjanje orientalskih središč. Treba pa je skrbeti za to, da posamezne pokrajine ne povzročijo čili naval californijskih Japoncem potom preveč gostoljubnega sprejema. To bi ne pomenjalo nič drugega kot da se premosti problem iz enega kraja v drugi kraj. Florida vabi sedaj k sebi Japonce. Kakšen bo uspeh tega?

Tega Japonca v Ithaci sem obiskal. Po običajnih pozdravih sem rekel po japonski:

— Annata, no kuni dokodeseu ke? (Iz katerega dela Japonske prihajate?)

— Iz Osake, — je odvrnil on po angleški, kajti le malo je Japoncev, ki hočejo govoriti z belim človekom v japonskem jeziku.

— Kje ste se ustavili? — sem vprašal nadalje. — Hočem govoriti z vami o Texasu.

— Mi kampramo gori nad Ester, — je odvrnil.

Jaz sem živel na nasprotni obali jezera, v majhni poletni hišici in moral sem že prižgati luč, kajti konec oktobra je postalo precej mraz. Tukaj pa je bil Japonec, vaje vročega podnebja, ki je stal pred vsmi težkočimi našega severnega podnebja in izpostavil tem težočam tudi ženo in otroke, a bil pri tem poln upanja, neustrašen in vesel.

— Zakaj pa ne vzamete v najem ene izmed številnih koč, ki so prazne na naši strani jezera? — sem vprašal.

On pa je gledal zamišljeno ter najbrž premišljal, da ga lastniki ne bodo hoteli sprejeti.

Ko sem tako govoril z njim, sem videl način, kako so se stvari dogodile v Californiji. Neki mož katerega sem poznal, je prišel bliž, imel je kos zemlje petdesetih ali sto akrov, katerih ni mogel porabiti zase. V onih krajih je povsod najti kose zemlje, ki so zelo ubogi. Vsakdo ima kos zemlje, katerega bi se rad iznebil. Stvari postanejo kmalu stabilizirane v deželi, pogosto tako stabilizirane, da stagnirajo. Nikdo se ne seli ali izpremeni svojega posestva.

Prišel pa je ta Japonec z veliko svoto denarja ter takoj zmotil slovesni mir občine. Prinesel je s seboj svojo motiko in lopato. Vsi ga imajo radi, kajti dober človek je. Dejstvo, da je posebež, bo dovedlo do tega, da bo več ali manj izoliran. Pisal bo svojim znanecem in prijateljem o dobrem sprejemu, katerega je bil deležen in prišli bodo drugi. Ustanovljena bo majhna japonska občina.

Sedeč po tendenci japonskega preseljevanja v preteklosti ni pričakovati velikega priseljevanja Japoncev iz zapadnih v istočne države. Japonce ne ljubi mrzlih dežel. Dosti ima prostora na severu svojega lastnega cesarstva, a tam je premraz, da bi mu ugažalo. Japonce je pokazal prav posebno usposobljenost za kolonizacijo vročih in tropičnih krajev. Tekom mojega prvega poletnega bivanja na Japonskem so se v vojni stvarjeni milijonarji, imenovani narankini, pričeli seliti iz svojih poletnih bivališč v mrzlejšje kraje in listi so jih raditega posteno raztrgali. Uredniki so izjavljali, da ne sme Japonce bežati pred vročino; da bi bili vsled svoje sposobnosti, da prenesejo največjo vročino, prav posebno usposobljeni za kolonizacijo tropičnih krajev, kar so že pokazali na Maršalskem otočju ter v najbolj vročih delih Californije.

Po mojem mnenju ne bo dosti Japoncev rickiralo bivanja v naših mrzlih krajih. V namenu, da razumemo položaj kot je nastal v Californiji, pa moramo obdržati v mislih, da je morska obal prav prav posebno zaželjiva za obljudenje z Japonci. Na Japonskem je več okrajev, daleč od južno-istočne obali, med Kioto ter obaljo Japonskega morja, ki so prav tako mrzli kot država New York, a so kljub temu najbolj goste obljudene.

Vled tega ni nobenega priprostega pravila, na podlagi katerega bi se moglo napovedati vnaprej smer japonskega preseljevanja. Podnebje ni nikaka absolutna ovira za Japonce. Gredo tjakaj, kamor hočejo iti ter se prilagodijo razmeram kot se prilagodimo mi. Besedilo nove californijske zemljiške postavbe pa nam razkriva procese, s pomočjo katerih so se Japonci vzdržali proti pritisku mnenja bellega prebivalstva.

Ta nova odredba je izključna postavba. Je pa še veliko več kot to. Čeprav govori o "praviceh" inozemcem, posveča vendar skoro vso svojo pozornost "nezmogostim gotovih kompanij, družb in korporacij iz izrom na lastnino v državi". Potem ko so bili posamezni izključeni iz lastništva zemlje, se je Japoncem posrečilo dobiti pravne naslove kot korporacije, v katerih je bilo toliko belih ljudi kot je zahtevala postavba. Beli ljudje so le posodili svoja imena, da se Japonci na ta način izognejo določbam postavbe. Ker pa ni bilo mogoče preprečiti v Ameriki rojenim Japoncem posestovanje zemlje, so se Japonci poslužili tega sorodstva ter se proglasili varuhom. Se vedno je zelo malo v Ameriki rojenih Japoncev, ki bi bili v stanju sami prevzeti pravne naslove.

Leta 1313 je bila sprejeta postavba, ki je dovoljevala jemanje zemljišče v najem za dobo treh let. V novi postavi iz leta 1920 je bila ta določba izpuščena.

V postavi iz leta 1913 ni bilo nobene klavzule, ki bi preprečevala japonskim starišem da se proglasijo varuhom nad svojim mladolletnimi otroci, rojenimi v Ameriki. V novi postavi pa so bile tozadnje določbe poostre, da bo Japoncem skoro nemogoče prevzeti varuštvo nad svojimi nedoletnimi otroci.

V celem vprašanju izbegavanja obstoječe postavbe v Californiji obstaja tendenca, da se smatra Japonce za kršilce. Sprejeta ja bila določba, da bo obsojen na dveletno ječo vsakdo, ki bi se zarotil proti postavi s tem, da bi se skušal polastiti zemljišča pod kakšno pretezo.

V tem tiči celi japonski problem. Če predstavlja nova postavba rešitev, je treba šele videti. Pro-Japonci trdijo, da je govoricenje o "rmeni nevarnosti" strašilo, ki se pojavi pred vsakimi volitvami. Če je stvar taka, potem so se politiki, ki so se potezali za urade in se bodo še pozneje, iznebili materiala za bodoče kampanje. Zanimivo je, da ni bil zopet izvoljen senator Phelan, katerega so številni dolžili, da se je izključno v politične svrhe posluževal te kampanje. Zemljiška postavba je bila sprejeta in postalo je jasno, da ima stvar globlje korenike kot pa so volitve, ki se vrše vsake štiri leta.

Izid volitev je pokazal, da ni japonski problem izključno volilni problem.

Polet Slavca na "Otok solza".

O. Ellis Island, otok solza in trpljenja, otok bridkega razočaranja in prevrnitvi nad!

Na tem otoku je priredil v nedeljo naš dični "Slavec" svoj pevski koncert, da z našo milozvočno pesmijo ublaži vsaj nekaj trenutkov trpljenja tamkaj zaprtih jugoslovanskih ter ostalih izseljencev, da jim z našo slovensko pesmijo vsaj za nekaj trenutkov odvrne demotožje in misli na drage, doma ostale svoje.

To so bili nagibi in razlogi, ki so privedli Slavca do tega, da je priredil v nedeljo na Ellis Islandu svoj koncert. Plemeniti nagibi, za kar mu bodo naseljenec, vsaj jugoslovanski naseljenec, gotovo hvaležni.

Govorjenje o "Slavecu" ter njegovem pevovodji gosp. Hudetu bi bilo na tem mestu odveč, kajti newyorški Slavec je znan vsled svojih koncertov, ki jih je priredil že po raznih naselbinah, tudi širši jugoslovanski javnosti v Ameriki. Dovolj naj bo, če se omeni, da je, kakor vedno, tudi sedaj delal Slavec čast svojemu imenu ter da je izborno dovršil svojo nalogo, kar je bilo tembolj težavno, ker je pel — kar se moškega zbor na tiče — samo oktet.

V dvorani je bilo navzočih 8700 naseljenecv in ostalih gostov, ki so z zanimanjem sledili izvajanju Savečevega programa. Program Slavca je bil skrbno izbran in obširen, le žal, da se ni završil kakor bi se završiti moral, ker so modri gospodje naseljeniški komisarji dali iz nerazumljivih vzrokov prednost nekemu Bernsteinu, reprezentantu izvoljenega ljudstva Izraelovega, ki je zapel kakih šest odlomkov iz svojih židovskih litanij, tako da je človek mislil, da se nahaja v kaki židovski sinagogi, ne pa v dvorani, kjer naj bi se vršil jugoslovanski koncert.

Slavec torej ni mogel završiti svojega krasnega programa v veliki meri tudi radi tega, ker se je ubogel, jeziko nevede izseljenec, trafil in mučilo z angleškimi govori, ki so se vlekli v brezkončno daljavo, v nedogled. Glavni govornik je bil Mr. Whitman, bivši govornik države New York. V svojem govoru je poudarjal, da je prva potreba vsakega naseljenca, do se amerikanizira, v čemur se z njim popolnoma strinjamo. Nadalje je trkal tudi na patriotično stran Sloveskih sre, priporočil je izpolnovanje postav in t. d. Za njim je govoril naseljeniški komisar, Mr. Wallis ter še nekaj drugih govornikov. Končno so pozvali k besedi Mr. Sakserja, predsednika pevskega društva Slavec. Čim je stopil Mr. Sakser na oder, je bilo takoj opaziti, da je on menda izvedel vseh govornikov edini, ki ve, da čas ni prikladen za govore. Govor gospoda Sakserja je bil kratek, a jednat. V lepi slovenski besedi je priporočil naseljenec varčnost, podporne organizacije, ki zavarujejo naše ljudi za slučaje nezgod in smrti, amerikanizacijo in izobrazbo, t.

Kakor že omenjeno, je Slavec častno rešil svojo nalogo. V dvorani, v kateri je bilo zbranih do 7800 oseb, je prišel možki oktet kakor tudi Slavec mešan zbor do popolne vgljave. Zapel je nekaj lepih pesmi, žal nam je le, da niso prišli do udeležitve solospevi in dvospevi gospodičen Mimi Derčarjeve ter Ivanke Šubel, katerih petje je bilo sicer na programu, a se je ta točka programa Izraelovim potomcem na ljubo črtala. . . Pela je v sopran - solu le Miss

Mimi Derčar, ki je s svojo krasno pesmijo "Happy Days" in s svojim še krasnejšim glasom poslušalstvo naravnost očarala. Buren aplavz je pričal, do je občinstvo vedelo ceniti ljubko pevko in njen zvonki glas.

Ne sme se pozabiti omeniti tudi gospoda Blaževića, profesorja petja in izbornega baritonista. V svojih dveh solospvih je pokazal toliko bogastva svojega glasu, da si je na mah pridobil srea navzočih. Končno so zapeli Slavčevi pevci še Star sponglend banner, nakar je bil koncert zaključen.

Slavec je v polni meri izvršil več kot svojo dolžnost, a hvaležnost, ki so mu jo izkazale naseljeniške oblasti, je videti v prokletu čudni luči. Potomec Abrahama vse, Slavec in Jugoslovancem (katerih po, mimogrede omenjeno, ni imenovati ne znanjo, kajti zvali so nas "Džugoslavci"), ničesar. — No, upam, da bo naš dični "Slavec" vedel to ceniti po zaslugi ter da bo to pri svojih poznejših tozadevnih ukrepih upošteval.

Slavec triumfira! On je izvršil svojo dolžnost, in mi, navzoči Jugoslovani smo mu hvaležni, in menda ne motim se, če pravim, da so mu hvaležni tudi navzoči jugoslovanski izseljenec kakor tudi Mr. Sakserju za njegove lepe besede, katere naj si zapišejo v svoje srece. Tema dvema torej naša prisrčna zahvala, a na srečo naseljeniških komisarjev negovana čitrska in italijanska svojat naj si išče zahvalo drugod. . .

Appony za iredento.

Madžarski korespondenčni urad javlja: Povodom svojega imenovanja za častnega meščana St. Belgrada, je imel prof. Appony govor, v katerem je izjavil: Psihološko nemogoče je, da bi se sestavi katere je povzročila mirovna pogodba, v njihovem bistvu izpremenili z mirnimi sredstvi. Na druga sredstva, kot mirna, pa izmučeno ljudstvo ne more misliti. Nove države, ki so nastale na stroške Mažarske, so protinaravne, ker so narodno prav tako mešane, kakor so bile prej v Ogrski. Razen tega nasprotuje zakonom zemljepisja, gospodarske skupnosti, kulturnega ravnovesja in zgodovinskih tradicij. Treba je tedaj čakati, toda ne v brezdelje. Madžarska mora biti najstrožji sodnik svojega lastnega stanja in se mora vsega, kar bi moglo povzročiti stara nasprotja, izogibati kakor veleizdajstva. Ratifikacija mirovne pogodbe ne pomenja rove katastrofe in novega ponižanja, temveč je le zaključni čin zgodovinske dobe, ki mora biti končana, da se moremo pripraviti na boljše bodočnost.

VLADNE BOLNIŠNICE IN JETIKE.

Nekatere izmed največjih vladnih bolnišnic (U. S. Public Health Service Hospitals) se opremlyajo s posebnimi potrebščinami za diagnozo jetike in za proučevanje bolnika, tako da se more ustanovi ti, katera vladna bolnišnica bi bila najbolj pripravna za njegove potrebe. Na tak način bodo te bolnišnice služile kakor izmenjavališče, kjer se bo konstatiral značaj bolezni in odkoder se bodo bolni-

ki razdeljevali po okole. Zdravniški specialisti za tuberkulozo, bodo tam postavljeni in preskrbljeni z najmodernejšo opremo. Ne samo to, marveč vse vladne bolnišnice so pa odprte vsakemu slučajno tuberkuloze in nikdo ni zavržen radi pomanjkanja potrebnih sredstev. Taka središča s popolno opremo so že v obratu v Fort McHenry, Baltimore, Md., Fox Hills, Staten Island, N. Y., nadalje bolnišnica v St. Louis, Mo. — Druga središča bodo ustanovljena čimprej mogoče.

POZIV!

Denver, Colo.

S ter se pozivlja članstvo društva sv. Jožefa št. 21 JSKJ., da se v polnem številu vdeležijo redne mesečne seje dne 13. decembra. Na redni seji meseca novembra je bilo sklenjeno, da kdor se dotične seje ne vdeležijo brez gotovoga vzroka; mora plačati \$1.00 v društveno blagajno. Izvzeti so bolniki, ponočno delo in tisti, ki so preveč oddaljeni.

Cenjeni bratje in sestre društva sv. Jožefa št. 21, dolžnost vas veže, da se vdeležujete vseh društvenih sej, ne le glavne letne seje. Ali ker ste se skozi celo leto bolj v malem številu vdeleževali, upam, da se boste v bodoče bolj redno in tako pripomogli društvu in Jednoti do boljšega napredka. Jaz sem nasproten vsaki sili, ker tistemu, ki se ga mora siliti na društvene seje, je malo pri sreč bratsko društvu in Jednoti, in ako se ne bomo v bodoče bolj zanimali za naše lastne koristi, kar se tiče na društvenem polju, bo mo prisiljeni plačevati se višje acesmentne kot jih bomo po novem letu.

Zatorej, cenjeni sobratje društva sv. Jožefa, na delo za nam lastno korist in pridobivanje novih članov, da nam pomorejo postaviti Jednoto na trdno stopinjo, stopinjo solventnosti. V naselbini, kakor je tukajšnja slovenska, se vedno dobi kak rojak, ki ni član nobenega podpornega društva, in treba je le malo pojasnila in agitacije, da se pridobi in postane naš sobrat. Leto 1920. se bliža svojemu koncu in skozi celo leto nismo pridobili niti enega novega člana. Bratje, kakšen napredek je to, ako premisimo, da je naš napredek mogoče le s pridobivanjem novih članov?

Se enkrat vas opozarjam, cenjeni sobratje in sestre društva sv. Jožefa št. 21 JSKJ., vdeležujte se bolj redno društvenih sej in obnem bolj redno plačujte mesečne prispevke, da ne bo potreba tajniku založiti vsak mesec za par članov, ako se jim noče zameriti. Posebno vas pa opozarjam na pridobitvo seje meseca decembra. Pridite vsi točno ob 7. uri. Na tej seji se boste lahko poučili nekoliko glede plačevanja po novem letu.

Z bratskim pozdravom
John Malovrh, tajnik.
(3x 29-30-11 & 2-12)

POTREBUJE SE

Šest moških za tesati tajse. Plača \$6 na dan. Dobra hrana. Zglasite se pri: McKelvey Bros., Hollidaysburg, Pa.

POZOR, ROJAKI!

Kdo ve, kje se nahaja moja žena KATI PEVEC s 5. otroci, ki jo je odpeljal Jakob Brgant, doma od Sv. Tomaža na Gorenjskem podomače Orlov? On je velike postavbe in ima spredaj en zlat zob ter je zelo glasen, če dobi par karečkov kratkega. Kurnitno zelo ljubi, to vem zato, ker je k meni hodil toliko časa, da sta z ženo poklala vse, potem sta pa izginila, sveda pobrala sta mi ves denar. Moja žena je tudi velike in močne postavbe ter ima tudi en zlat zob od spredaj. Doma je iz Sorice na Gorenjskem. Veseli jo vesela družba. Pri sebi ima pet otrok, tri deklice in dva fanta, najstarejši 10 let, najmlajši pa 2 leti star. Kdo mi prvi naznani prav naslov, dobi \$5.00 nagrade.
Frank Pevec,
Box 241, Cumberland, Wyo.
(29-11-1-12)

Rad bi izvedel za naslov mojega prijatelja JOHNA ROJC. Doma je nekje pri Kammiku blizu Ljubljane. Nedavno je bival na Ramsey, Ohio, in sedaj ne vem, kje se nahaja. Prosim cenjene rojake, ako kateri ve za njega, da mi naznani naslov, ali naj se pa sam oglasi. — Ignace Kahne, Box 534, Maynard, Ohio.
(29-30-11)

ŽENITNA PONUDBA

Želim se seznaniti s slovenskim dekletom v starosti od 18 do 24 let. Katero veselilo moži se, naj mi piše in pošlje sliko, ki jo za zahtevo vrnem. Naslov naredite: C. K., c/o Glas Naroda, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Kje se nahaja PETER MUHVIČ iz Hrasta pri Suborju na Dolenskem? Njegov sosed mu ima za sporočiti zelo važne novice iz stare domovine. Naprosen je, da se zglati takoj, ali pa naj blagovoli kdo drugi poslati njegov naslov na: Jovo Badovinca, Roundup, Mont. (27-29-11)

POTREBUJE SE DELAVCE

za delati v gozdu za vsa gozdarstva dela za Camp 54 in 56. Plača 60¢ na uro, dela se 10 ur. Cheat Bradge, W. Va. — West Virginia Pulp and Paper Co., Cass, W. Va. (27-29-11)

Rada bi izvedela, kje se nahaja moj mož JOŽE REPOVŠ, star 37 let, ki je šel z doma 1. 1913, in se nastanil v Red Lodge, Mont. Imel je box 753. Več let že nisem prejela od njega nobenega pisma in nahajam se v veliki revščini s 4. otroki. Zato prosim, da se mi oglasi, ali pa če kdo kaj ve o njem, da mi poroča. — Marija Repovš, Stranski vrh, občina Poljsnik, pošta Litija, Slovenija, Jugoslavija.
(27-29-11)

Invalid Ivan Savine vljudno prosi vse Slovence, ki se nahajate v Ameriki, za pojasnila od svojega brata KONRADA KLTAK, rojenega v Rogatu na Štajerskem, obrti izučen sedlarstva, star 53 let in se nahaja že več let v Ameriki. Torej prosim vas vse rojake naše zemlje za pojasnila, kdor kaj ve o njem. Ivan Savine, invalid v Invalidni šoli, Ljubljana, Jugoslavija.
(27-29-11)

Zastopniki "Glas Naroda"

kateri so pooblaščen pobirati naročnino za dnevnik "Glas Naroda". Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejel in jih rojakom prito ročamo. Naročnina na "Glas Naroda" je: Za celo leto \$6.00; za pol leta \$3.00; za štiri meseca \$2.00; za četrt leta \$1.50.
San Francisco, Cal.: Jacob Lovšin.
Denver, Colo.: Frank Škrabec.
Pueblo, Colo.: Peter Cullig, John Germ, Frank Janes in A. Kočevar.
Salt Lake, Colo.: Louis Costello.
Somerset, Colo.: Math. Kernelj.
Indianapolis, Ind.: Alois Rudman.
Clinton, Ind.: Lambert Bolakaj.
Aurora, Ill.: J. Verbič, 635 Aurora Avenue.
Chicago, Ill.: Joseph Bortič, Joseph Blah in Joseph Bevčič.
Joliet, Ill.: Frank Bambach, Frank Laurič.
Macon, Ga.: Frank Augustin.
La Salle, Ill.: Matija Komp.
North Chicago, Ill.: Anton Kobal in Math. Ogrin.
South Chicago, Ill.: Frank Černe.
Springfield, Ill.: Matija Barborič.
Waukegan, Ill.: Frank Petkovič.
Franklin, Kansas: Frank Leskovic.
Frontenac, Kansas: Rok Firm.
Ringo, Kansas: Mike Pencil.
Kittanning, Md.: Frank Vodopivec.
Chisholm, Minn.: Frank Govže.
Calumet, Mich.: M. F. Koba in Paval Schalta.
Eveland, Minn.: Louis Govža.
Gilbert, Minn.: L. Vesel.
Hibbing, Minn.: Ivan Povše.
Virginia, Minn.: Frank Hrovatich.
Ely, Minn.: Frank Govže in Joseph J. Peschl.
St. Louis, Mo.: Mike Grabrian.
East Helena, Mont.: Math. Urh.
Great Falls, Montana: Gregor Zobeč.
Governors, N. Y.: Karl Sternlich.
Little Falls, N. Y.: Frank Masla.

Barberton, Ohio: Frank Poje in Alb. Poljanec.
Collinwood, Ohio: Math. Slapnik.
Cleveland, Ohio: Frank Sakser, Charles Karling, in Jacob Rosnik.
Lorain, Ohio: Louis Balant, J. Kumba in M. Ostanek.
Niles, Ohio: Frank Kogovšek.
Youngstown, Ohio: Anton Kikelj.
Oregon City, Oregon: M. Justin.
Allegheny, Pa.: M. Klarich.
Ambridge, Pa.: Frank Jakša.
Bessemer, Pa.: Louis Hribar.
Broughton, Pa.: Anton Ipravot.
Burdine, Pa.: John Dumkar.
Conemaugh, Pa.: Ivan Pajk in Vid Bovančič.
Claridge, Pa.: Anton Jerina in Anton Koso glav.
Dunlo, Pa.: Anton Oshaben.
Export, Pa.: Louis Supančič.
Forest City, Pa.: Mat. Kamia.
Farrell, Pa.: Jerry Okorn.
Imperial, Pa.: Valentine Petercel.
Greensburg, Pa.: Frank Novač.
Irwin, Pa.: Mike Pavšek.
Johnstown, Pa.: John Polane in Mike Srdel.
Luxerne, Pa.: Anton Osoinč.
Manor, Pa.: Frank Demkar.
Moon Run, Pa.: Frank Maček in Frank Podmilšek.
Pittsburgh, Pa.: U. Jazbobič, Z. Jakabe, Mat. Klarič in I. Magister.
Ralphton, Pa.: Martin Korčičet.
Reading, Pa.: J. Pezdire.
Steelton, Pa.: Anton Hrcn.
Turtle Creek, Pa.: Frank Schifrer.
West Newton, Pa.: Joseph Jovna.
White Valley, Pa.: Jurij Previč.
Willock, Pa.: J. Petercel.
Black Diamond, Wash. G. J. Porecica.
Coketon, W. Va.: Frank Kocian.
Thomas, W. Va.: A. Korenčan.
Milwaukee, Wis.: Adolf Mantel in Josp Trafnik.
Sheboygan, Wis.: John Stampfel in H. Svetina.
West Allis, Wis.: Frank Škok.
Rock Springs, Wyo.: Louis Taucher in A. Justin.

VAŽNO ZA ONE, KATERIH SE TIČE.

Pri nas imajo pisma iz starega kraja:

Mihael Abramovič, Matevž Banič, Matija Čej, Martin Cencelj, Matija Dremelj, John Fabjančič, Matija Gajdek, Josip Groboljšek, Andrej Hribljan, Luka Jamičkar, ali Jenninger, Matevž Janko, Jakob Judež, družina Alojzija Kapš, Anton Kristan, Anton Kompoč, Franc in Janez Kriznar, Andrej Madon, Frank Malnar, Ignac Master, Koloman Nemeth, Marija Paulin, Krsto Pelič, Janez Petrič, Ana Poje, Jože Podgornik in Anton Podgornik, Marija Thoma, Frank Račič, John Rudolf, Olga Seogna, Urban Stražiškar, Jože Svet, Frank Zlobec, Anton Žagar, Jožef Žagar, Ferdinand Žagar, Valentin Žurga, Anton Zornada, Ivan Zarna.

V slučaju, da je kdo izmed gori omenjenih med vojno umrl, naj se nam poroča vse podrobnosti o njem.

Upravništvo Glas Naroda, 82 Cortlandt St., New York, N. Y. (18-11 v d)

Novi ceniki!
za moške in ženske ure, verižice, priveske, prstane in vso drugo zlatnino so gotovi.
Pišite dopisnico, in mi vam pošljemo novi cenik brezplačno, da si lahko nabavite, kar želite za božične praznike.
Cene nižje kot drugje.
Ivan Pajk
24 Main St.
Conemaugh, Pa.

